

СУЧАСНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО: ІННОВАЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ

Васюта Вікторія Борисівна,

к.т.н., доцент

Оріхівський Іван Олегович,

студент

Національний університет «Полтавська політехніка

імені Юрія Кондратюка»

м. Полтава, Україна

Вступ. /Introduction. На сучасному етапі економічного розвитку України все більш набуває актуальності питання безперервного забезпечення та ефективного зростання ринку споживчих товарів. Зростання кількості торгових підприємств і розвиток промислових виробництв призводить до позитивних тенденцій покращення їхньої комерційної діяльності та збільшення обсягу продажу різних груп товарів. В умовах економічного розвитку ринок продовольчих і непродовольчих товарів постійно розширюється, що в свою чергу вимагає постійного та ефективного державного контролю якості продукції та безпеки всіх видів продукції для забезпечення інтересів населення.

Мета роботи. /Aim. Метою роботи є розкриття сутності сучасного товарознавства, інновацій та проблем якості та безпеки.

Матеріали та методи. /Materials and methods. Для досягнення поставленої мети у роботі використані такі методи, як: теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу.

Результати та обговорення. /Results and discussion. У сучасних умовах під товарознавством переважно розуміють прикладну економічну дисципліну, що вивчає особливості споживачів товару. Метою товарознавства є ідентифікація та аналіз характерних цінностей продукту.

Об'єктом аналізу товарознавства є переважно корисні властивості товарів. Крім того, в товарознавстві значна увага приділяється факторам, що визначають якість продукції. Товарознавство має свої методи: моніторинг,

експериментування, аналіз, синтез, порівняння, вимірювання, реєстрування. Застосування того чи іншого методу залежить від досягнення конкретної практичної мети (ідентифікація інформації про товар, отримання практичних даних про характеристики товару), або від необхідності підготовки теоретичної бази в певній галузі. Багато використовуваних методів є високотехнологічними. Сьогодні в обов'язки товарознавця входять не тільки забезпечення руху товару, але й виконання послуг, що стосуються закупівлі, збуту, зберігання, пакування товарів, а також інших послуг як роздрібною, так і оптовою торгівлі.

Ключовими характеристиками товарів вважаються асортимент, якість, кількість і ціна. Саме їх і аналізують на експертизі. Перевірка продукції в основному спрямована на перевірку споживчих товарів [1].

У сучасних умовах товарознавча експертиза все ширше використовується в ході її використання в комерційній діяльності. Можна виділити дві важливі причини. По-перше, завдяки перевірці продукції знижується ризик масового продажу, виробництва та закупівлі бракованої продукції. Друга причина полягає в тому, що огляд новинок допомагає вчасно виявити їх сильні та слабкі сторони. Виявлені недоліки потім своєчасно усуваються, щоб уникнути зниження попиту та конкурентоспроможності. Важливість експертизи для підприємницьких організацій полягає в тому, що експертиза є ефективним засобом підвищення якості вироблених товарів і розширення асортименту.

Наступна проблема, яку вирішує товарознавство, – якість. Тому контроль якості продукції підприємства поділяється на три види: закупівлю, експлуатацію та відвантаження (приймання), які здійснюються відділом технічного контролю [2].

Одним із завдань контролю є виявлення дефектів продукції, що включає відповідність кожного окремого виробу вимогам, зазначеним у документації. Дефекти продукції можуть бути виявлені під час сенсорного та вимірювального контролю, а деякі дефекти – лише під час експлуатації.

Завдяки безперервному або вибіркового контролю якості продукції можна виявити відповідні дефекти. Придатна продукція (товар) – той, що

відповідає всім заявленим вимогам. Недосконалим вважається товар, який не дозволений до передачі споживачеві через недоліки, не дозволені нормативними документами. Для деяких груп і видів продукції передбачено поділ за сортом, групою складності, маркою, кількістю тощо.

Однак, незалежно від того, наскільки якісним був контроль якості на етапі виробництва чи в точці продажу, існує не менш важлива проблема підробка. Об'єктом підробки є саме візуально приваблива упаковка, що імітує якісну продукцію, вміст якої найчастіше фальсифікується [3].

За останні роки наука створила матеріали для виробництва спеціальних захисних етикеток, унікальних для кожного виду товару.

Продукція, що випускається на території України, й та, що імпортується, здебільшого переміщається від виробника до споживача в упакованому виді. Відповідно до чинних стандартів упаковка визначається як засіб або комплекс засобів, що забезпечують захист продукції від ушкоджень і втрат, довкілля від забруднень, а також тих, що полегшують процеси ефективної доставки, транспортування, розподілу, інформування, реалізації та споживання продукції.

Загалом усі функції, які виконує тара, можна розділити на такі три групи: призначені для споживача, для виробника та для посередника. Покупці оцінюють упаковку товару щодо відповідності її естетичним вимогам, зручності та безпеці, можливості транспортування, відкривання, закривання, знищення, відповідності величини упаковки потребам, наявності важливої для покупця інформації.

Виробник під час аналізу упаковки визначає її привабливість для покупця; наявність передбаченої законодавством інформації.

Різноманітність технології виробництва тари та пакувальних матеріалів пов'язана з існуванням великої кількості різноманітних типів тари за критеріями класифікації за декількома умовами, а саме за функцією, різноманітністю використання, приналежністю, призначенням, способом виготовлення, конструктивні характеристики, міцність і стійкість до сили зовнішніх дій залежно від матеріалу виготовлення та ін. Тару традиційно

виготовляли з дерева, кераміки, скла, картону та текстилю, але ємності з полімерних матеріалів набирають популярність завдяки своїм властивостям.

Окремі види плівок, які використовуються для пакування продукції, за певних умов збільшують термін її придатності та продажі. Недоліком такого типу тари є несприятливий вплив на організм людини через взаємодію деяких полімерних матеріалів з харчовими продуктами. Все частіше використовуються контейнери з композитних матеріалів.

Різновидом гнучкої упаковки, що використовується для рідких та сипких продуктів, є пакети дой-пак. Дой-пак (фр. «Doypack») – особливий вид гнучкої вакуумної упаковки, що є пластиковим пакетом з денцем, який дає змогу упаковці в наповненому виді стояти вертикально. Принциповою особливістю дой-паку є багатошовна (від 1 до 5) конструкція з гнучким дном.

Пакети дой-пак служать для ручної або автоматизованої упаковки найрізноманітніших харчових продуктів (кави, чаю, приправ, сухофруктів, соків, майонезу, цукерок тощо), а також будь-яких інших неагресивних субстанцій (насіння, хімічних засобів тощо).

Однією з головних переваг гнучкої упаковки над жорсткою є можливість організації вводити додаткові бар'єри. Тому багато продуктів (вино, сік і молоко) вимагають більш складного захисту від зовнішніх впливів навколишнього середовища і є захисним бар'єром від таких впливів, як волога або зовнішні запахи. Ємності з гнучкої поліетиленової плівки можна зробити практично будь-якої форми. При розробці упаковки на упаковці з'явилися ручки для перенесення, а механізм відкриття упаковки спрощує її використання.

Ринок гнучкої упаковки зростає з розвитком технологій, і звичайні картонні коробки або пакети, які використовуються для зберігання сухих сніданків, швидко перетворюються на гнучкі пакети з високоякісною графікою та функціями, які можна закривати.

Ще одним трендом у світі пакувальних матеріалів є рециклінг, або відновлення упаковки та тари, їх повторне використання. Доля рециклінгу в

країнах з розвинутою економікою дуже висока [2].

Висновки. /Conclusions. Сучасне товарознавство виконує важливі функції. Особливу увагу приділяється питанням інновацій, якості та безпеки товарів. Можна стверджувати, що майбутнє на ринку тарн за новими, сучасними й технологічними пакувальними матеріалами, які поступово витісняють звичні для нас картон і скло. Виробники прагнуть знизити вагу тари й одночасно добитися її більшої місткості за рахунок нових форм і матеріалів. Також чимале значення має екологічність майбутньої упаковки, оскільки суспільство з кожним роком все гостріше й гостріше стикається з проблемою екології та нестачею місць для звалищ, особливо у великих містах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Назаренко В. О. Формування якості товарів. Навчальний посібник. [Електронний ресурс]. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/594-formuvannya-yakost-tovariv-nazarenko-vo.html>

2. Васюта В. Б., Зельов Р. Я., Омеляненко К. С. Безпека товарів народного споживання як головна проблема сучасного товарознавства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2022. №1. С. 178-184. URL: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-30>

3. Дубініна А. А., Овчиннікова І. Ф., Дубініна С. О. та ін. Методи визначення фальсифікації товарів. Підручник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2010. 272 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/24-Metodi%20vznachennya%20falsif%20tovariv-Dubinina.pdf